Perioada de grație la e-Factura a expirat. Ce trebuie să știe firmele despre aplicarea amenzilor

Autor: Cristina Săulescu, Partener Cabot Transfer Pricing

Începând cu 1 iunie, companiile trebuie să fie extrem de atente la noile obligații legate de facturarea electronică, deoarece perioada de grație în care nu s-au aplicat amenzi s-a încheiat la 31 mai. În condițiile în care regimul sancționatoriu aferent sistemului național de facturare electronică este în prezent în vigoare, companiile trebuie să se asigure că sistemele lor de facturare sunt conforme cu cerințele e-Factura căci nerespectarea acestor obligații poate duce la sancțiuni financiare semnificative, afectând atât contribuabilii mari, cât și pe cei mijlocii și mici. Adaptarea la noile norme nu este doar o obligație legală, ci și o necesitate pentru a evita amenzile și pentru a asigura o gestionare eficientă a afacerilor în contextul actual, marcat de o digitilizare accelerată.

Perioada de grație pentru e-Factura s-a încheiat la 31 mai, astfel că regimul sancționatoriu aferent sistemului național de facturare electronică a început să se aplice de la 1 iunie. Acest lucru înseamnă că, de-acum companiile nu mai au niciun răgaz, și pot fi amendate oricând dacă nu transmit toate facturile emise prin sistemul național e-Factura.

Termenul de raportare este de cel mult 5 zile lucrătoare de la emiterea facturilor, iar nerespectarea lui va atrage amenzi considerabile, diferențiate în funcție de mărimea contribuabililor:

- Contribuabili mari: amenzi între 5.000 și 10.000 lei;

- Contribuabili mijlocii: amenzi între 2.500 și 5.000 lei;
- Contribuabili mici și persoane fizice: amenzi între 1.000 și 2.500 lei.

Între timp, prin OUG nr. 34/2024, publicată în luna aprilie, autoritățile au clarificat și modul în care vor fi aplicate efectiv aceste amenzi, în condițiile în care acest lucru nu era suficient de bine articulat în legislația inițială.

Astfel, Ministerul de Finanțe a explicitat prin acest act normativ că amenzile se aplică o singură dată pentru toate facturile aferente unei luni și neraportate în sistem, nu pe fiecare factură individuală. Aceasta înseamnă că sancțiunile vor fi aplicate global pentru lipsa transmiterii facturilor în e-Factura dintr-o lună calendaristică, indiferent de numărul acestora.

De asemenea, tot prin OUG nr. 34/2024, s-a stabilit în mod expres că pentru facturile neraportate în perioada de grație (până la 31 mai), ANAF nu poate aplica amenzi retroactive.

Cu toate acestea atragem atenția că în Codul de procedură fiscală există un mecanism indirect de sancționare. Mecanismul, sesizat inclusiv de presa centrală și confirmat apoi și de Ministerul de Finanțe, este unul general și se poate aplica mai multor tipuri de contravenții din sfera contabil-fiscală, deci inclusiv celor vizate de e-Factura. Prin acest mecanism, un inspector aflat în control fiscal poate solicita unei companii să trimită în e-Factura toate facturile emise în alte formate în primele cinci luni din acest an (cât a fost în vigoare perioada de grație), iar, ulterior, dacă măsura dispusă de inspector nu este îndeplinită, se pot aplica amenzi (deci va fi sancționată nu absența propriu-zisă a facturilor din e-Factura, ci neîndeplinirea unor măsuri impuse de inspectorii ANAF).

Amenzile de acest fel sunt chiar mai mari decât cele prevăzute în mod specific de cadrul legal al e-Factura: între 12.000 și

14.000 lei pentru contribuabililii mijlocii și mari sau între 2.000 și 3.500 lei pentru celelalte persoane juridice și pentru persoanele fizice.

Mai merită punctat că ulterior, de la 1 iulie, obligațiile ce țin de facturarea electronică intră într-o nouă etapă, una și mai strictă: se elimină complet facturile în format pe hârtie sau cele în format electronic alternativ (e-mail sau orice alte standarde foloseau companiile până acum în procesul lor de facturare), urmând ca facturile să fie emise și comunicate partenerilor comerciali strict prin e-Factura. Și termenul de raportare a facturilor va fi scurtat, de la 1 iulie, el fiind de cinci zile calendaristice de la emitere.

În afară de amenzi, care vor fi aceleași pentru neraportarea în termen a facturilor, de luna următoare mai apare și o altă sancțiune pentru cei care primesc sau înregistrează facturi neraportate în sistemul național de facturare electronică: amenda va fi egală cu 15% din valoarea totală a documentului vizat.

Separat de amendă, începând cu 1 iulie 2024, contribuabilii care primesc și înregistrează în contabilitate facturi care nu au fost transmise prin sistemul e-Factura nu vor avea dreptul să își deducă TVA aferent, întrucât începând cu această dată doar documentele electronice emise în sistem sunt eligibile pentru deducerea TVA, în conformitate cu articolele 299, respectiv 319 din Codul fiscal.